

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/77/2021
Identifikačné číslo spisu: 7221200882
Dátum vydania rozhodnutia: 08.12.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7221200882.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu MINNIECAT s.r.o., so sídlom Daxnerova 9, 010 01 Žilina, IČO: 50 647 989, zastúpeného DPP Martaus & Partners, s.r.o., so sídlom Jána Milca 788/5, 010 01 Žilina, IČO: 51 174 227, proti žalovanému ABRAHAM, stavebná a investičná spol. s r.o., so sídlom Škovránčia 1, 040 01 Košice, IČO: 47 624 183, zastúpenému JUDr. Slavomírou Huszthyovou, advokátkou, so sídlom Za amfiteátrom 10, 040 01 Košice, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/29/2021-79 z 27.apríla 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 35Cb/16/2021-24 z 18. februára 2021 rozhodol o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia tak, že žalovanému zakázal nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. N.M., okr. Košice VI, obec Košice-Vyšné Opátske, zapísané Okresným úradom Košice na LV č. XXXXX ako: parc. KN-C č. 1542/1, o výmere 16.034 m², záhrady parc. KN-C č. 1542/2 o výmere 8.049 m², záhrady parc. KN-C č. 1544 o výmere 88 m², zastavané plochy a nádvoria scudzit', prenajať alebo založiť inými právami tretích osôb, a to počnúc dňom vydania rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení, až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej v konaní o určenie vlastníckeho práva žalobcu v podiele 1 k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. N. U., okr. Košice IV, obec Košice-Vyšné Opátske, zapísané Okresným úradom Košice na LV č. XXXXX ako: parc. KN-C č. 1542/1, o výmere 16.034 m², záhrady, parc. KN-C č. 1542/2 o výmere 8.049 m², záhrady, parc. KN-C č. 1544 o výmere 88 m², zastavané plochy a nádvoria, proti spoločnosti ABRAHAM, stavebná a investičná spol. s r.o., so sídlom v Košiciach - Staré Mesto, Škovránčia 1, IČO: 47 624 183. V prevyšujúcej časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť podať žalobu vo veci samej v konaní o určenie vlastníckeho práva žalobcu v podiele 1 k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. N. U., okres Košice IV, obec

Košice-Vyšné Opátske, zapísané Okresným úradom Košice na LV č. XXXXX ako: parc. KN-C č. 1542/1, o výmere 16.034 m², záhrady, parc. KN-C č. 1542/2 o výmere 8.049 m², záhrady, parc. KN-C č. 1544 o výmere 88 m², zastavané plochy a nádvoría, proti spoločnosti ABRAHAM, stavebná a investičná spol. s r.o., so sídlom v Košiciach - Staré Mesto, Škovránčia 1, IČO: 47 624 183 v lehote do 30 dní odo dňa nariadenia neodkladného opatrenia. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2 V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému žiadnym spôsobom nenakladať s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v kat. úz. N. U., okr. Košice IV, obec Košice-Vyšné Opátske, zapísanými Okresným úradom Košice na LV č. XXXXX ako: parc. KN-C č. 1542/1, o výmere 16.034 m², záhrady, parc. KN-C č. 1542/2 o výmere 8.049 m², záhrady, parc. KN-C č. 1544 o výmere 88 m², zastavané plochy a nádvoría. Návrh odôvodnil tým, že dňa 27.08.2018 uzavrel ako kupujúci so žalovaným ako predávajúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod podielu 1 k vyššie vymedzeným nehnuteľnostiam, pričom v zmysle čl. III mala byť kúpna cena 700.000,- eur zaplatená žalobcom žalovanému bankovým prevodom pred podpisom zmluvy. Listom zo 16.12.2019 žalovaný odstúpil od kúpnej zmluvy s tým, že kúpna cena nebola zaplatená, čo však žalobca v liste z 20.12.2019 neakceptoval pre nepravdivosť uvedených dôvodov, nakoľko kúpna cena zaplatená bola. Rovnako Okresný úrad Košice, katastrálny odbor v odpovedi žalovanému z 26.02.2020 uviedol, že odstúpenie od kúpnej zmluvy nie je spôsobilé na zápis vlastníckeho práva v prospech predávajúceho. Následne však Okresný úrad Košice, katastrálny odbor listom z 25.01.2021 oznámil žalobcovi, že dňa 15.01.2021 bol vykonaný zápis údajov do operátu katastra nehnuteľností na základe záznamovej listiny č. Z-9277/2020 (odstúpenie od kúpnej zmluvy V-16901/2018) s odôvodnením, že ak adresát odstúpenia od zmluvy spochybňuje platnosť tohto právneho úkonu, má sa domáhať určenia neplatnosti odstúpenia od zmluvy prostredníctvom súdneho konania. Vzhľadom k tomu, že adresát odstúpenia od zmluvy (žalobca) tak v primeranej lehote od doručenia odstúpenia neurobil, správny orgán považoval predmetné odstúpenie od zmluvy za nesporné a vykonal zápis v zmysle návrhu žalovaného. Na základe uvedeného postupu je žalovaný ako výlučný vlastník evidovaný na LV č. XXXXX, a to pri tvrdení žalobcu, že pri neplatnom odstúpení od zmluvy je vlastníkom podielu 1 k predmetným nehnuteľnostiam žalobca. Na preukázanie skutkových tvrdení žalobca predložil súdu kúpnu zmluvu, LV č. XXXXX, vyššie označené listy a výpis z účtu ČSOB a.s. z 13.03.2018 o platbe vo výške 700.000,- eur za účelom kúpy nehnuteľnosti. Z hľadiska odôvodnenia potreby neodkladnej úpravy pomerov žalobca poukázal na to, že zápisom správneho orgánu sa výrazne zasiahlo do jeho vlastníckeho práva a boli porušené základné princípy ochrany vlastníckeho práva, garantované Ústavou Slovenskej republiky.

3 Po právnej stránke súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2 písm. c/, § 328 ods. 1 a § 336 ods. 1, 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

4 Súd prvej inštancie poukázal na to, že neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov strán sporu, pričom podmienkou pre jeho nariadenie je osvedčenie, že bez okamžitej, aj keď len dočasnej úpravy právnych pomerov, by bolo právo strany sporu ohrozené. Nariadením neodkladného opatrenia žalobca nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z dočasného charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako aj osvedčenie, že existuje nebezpečenstvo bezprostrednej ujmy.

5 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca osvedčil potrebu dočasnej úpravy pomerov v zmysle vyššie uvedených zásad, s prihliadnutím na potrebu obmedzenia priestoru pre právne úkony, vymedzené v petite tohto rozhodnutia, ktoré by mohli vytvoriť nezvratný stav, resp. vyvolať stav právnej neistoty i vo vzťahu k ďalším možným oprávneným, resp. nadobúdateľom týchto nehnuteľností, vychádzajúc aj z tej skutočnosti, že otázku existencie vlastníckeho práva, na ktorú sa viaže výkon už zriadeného exekučného záložného práva, činí žalobca spornou. Vzhľadom k tomu uzavrel, že tvrdenia žalobcu, doložené listinnými dôkazmi, osvedčujú ním vymedzený skutkový stav a sú dostatočným podkladom

pre nariadenie neodkladného opatrenia. Obmedzenie žalovaného v nakladaní s nehnuteľnosťami však súd (na rozdiel od petitu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) zúžil, keď uprednostnil konkretizované vymedzenie povinností a pri zásade, že neodkladné opatrenie nesmie nikoho obmedzovať nad rozsah, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie sledovaného účelu, dbal na to, aby ujma žalovaného ako osoby, proti ktorej neodkladné opatrenie smeruje, nebola zjavne neprimeraná výhode, ktorú získa žalobca. Z uvedeného dôvodu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v prevyšujúcej časti zamietol. Zároveň v zmysle § 336 ods. 1 CSP uložil žalobcovi povinnosť podať v určenej lehote žalobu vo veci samej. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia len nepatrný neúspech, priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6 Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 3Cob/29/2021-79 z 27. apríla 2021 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia a ďalším výrokom žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

7 Odvolací súd po prejednaní odvolania žalovaného v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a po preskúmaní uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. a/, d/, f/, h/ CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Konštatoval, že vecne správne a zákonu zodpovedajúce sú závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ne odkázal (§ 387 ods. 2 CSP), pričom na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalovaného uviedol svojej argumenty.

8 Poukázal na to, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia obsahuje všeobecné náležitosti podania podľa § 127 CSP, všeobecné náležitosti žaloby podľa § 132 CSP, ako aj osobitné náležitosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 326 CSP. K obrane žalovaného uviedol, že žalobca v návrhu dostatočne opísal rozhodujúce skutočnosti osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, pričom návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je jasný, argumentačná línia žalobcu je zrozumiteľná a poskytuje komplexný popis relevantného skutkového deja. Ani absencia tvrdení, ktoré sú podľa mienky žalovaného rozhodné a návrh ich postráda, nič nemení na závere, že žalobca vymedzil predmet konania exaktne. K námietke žalovaného, že mu nebolo doručené potvrdenie o zaplatení kúpnej ceny - výpis transakcie z bankového účtu (ktoré žalobca označil ako dôkaz), uviedol, že žalobca ho súdu doručil ako prílohu k návrhu a v spise sa nachádza na č. l. 19. Rovnako sa nachádza aj v elektronickom súdnom spise, avšak (ako vyplýva z úradného záznamu súdu prvej inštancie z 18.02.2021) keďže nie všetky dokumenty, ktoré boli prílohou k návrhu mali formát, ktorý súdu umožňoval zaslať ich žalovanému elektronicky, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia s prílohami bol žalovanému doručovaný aj prostredníctvom poštového doručovateľa. Dňa 22.02.2021 bol vykonaný neúspešný pokus o doručenie zásielky žalovanému, bolo mu oznámené uloženie zásielky a keďže žalovaný si zásielku v odbernej lehote neprevzal, dňa 16.03.2021 bola súdu vrátená. Neobstojí preto obrana žalovaného, že mu bolo odopreté vyjadriť sa ku skutkovým tvrdeniam žalobcu a k listinným dôkazom. S poukazom na uvedené odvolací súd uzavrel, že nie je daný dôvod na to, aby bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odmietnutý podľa § 327 CSP.

9 K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP odvolací súd uviedol, že žalovaný označil nesplnenie procesných podmienok ako odvolací dôvod, avšak v odvolaní absentuje adresná argumentácia vo vzťahu k tomuto odvolaciemu dôvodu. Keďže skúmanie procesných podmienok je úradnou povinnosťou počas celého konania, odvolací súd tieto preskúmal a dospel k záveru, že boli splnené vecné procesné podmienky, tzv. negatívne procesné podmienky, ako aj podmienky na strane súdu (zákonné obsadenie na strane príslušného súdu) a podmienky na strane sporových strán. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP nie je preto naplnený.

10 K odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ CSP odvolací súd uviedol, že pochybenie v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktoré by mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a zakladalo by odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, nebolo odvolacím súdom zistené.

Naviac, rovnako ako je tomu v prípade prechádzajúceho odvolacieho dôvodu, žalovaný neuviedol, akú konkrétnu vadu malo konanie na súde prvej inštancie, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Čo sa týka odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, tak súd prvej inštancie dospel na základe osvedčených skutkových tvrdení žalobcu k správne zisteniu o potrebe neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami. Odvolací súd sa stotožnil najmä so záverom súdu prvej inštancie, že je potrebné žalovanému obmedziť priestor pre právne úkony vymedzené vo výroku I. napadnutého rozhodnutia, keďže tieto by mohli vytvoriť nezvratný stav a zároveň vyvolať stav právnej neistoty i vo vzťahu k ďalším možným nadobúdateľom nehnuteľností, najmä za stavu, keď žalovaný podľa výpisu z LV č. XXXXX je výlučným vlastníkom nehnuteľností, skutočnosť, ktorá je však sporná a mala by byť predmetom konania vo veci samej. Je preto dôvodné, aby sa zákaz uložený žalovanému vzťahoval na celú nehnuteľnosť, a nie len na jej podiel. Ak by totiž bol žalobca v konaní vo veci samej úspešný a súd by rozhodol, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností, znamenalo by to okrem iného, že z titulu postavenia podielového spoluvlastníka by mal predkupné právo na spoluvlastnícky podiel žalovaného. Záujem žalobcu na uplatnení predkupného práva je pritom v návrhu výslovne vyjadrený. Preto je neodkladné opatrenie primerané z hľadiska zásahu do práv žalovaného a nedošlo ním k narušeniu princípu proporcionality. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uviedol, že žalovaný nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie síce uviedol ako odvolací dôvod, avšak bez toho, aby označil ustanovenie CSP, podľa ktorého súd prvej inštancie vec posúdil a ktoré na daný skutkový stav podľa neho nedopadá, alebo označil ustanovenie, ktoré súd prvej inštancie nesprávne interpretoval, alebo ho na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, pričom myšlienkový postup súdu prvej inštancie a z neho vyplývajúce závery pri výklade právnych predpisov a pri ich aplikácii na osvedčený skutkový stav sú správne a odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP nie je preto naplnený.

11 Odvolací súd dospel tiež k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď rozhodol o nároku na náhradu trov konania. Aj keď výrokom III. uznesenia o neodkladnom opatrení súd prvej inštancie uložil žalobcovi podať v lehote 30 dní odo dňa jeho nariadenia žalobu vo veci samej, avšak v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o neodkladnom opatrení nebolo a ani objektívne nemohlo byť známe, či žalobca žalobu vo veci samej podá. Nebolo teda zrejmé, či na konanie o neodkladnom opatrení bude nadväzovať konanie vo veci samej. Z uvedeného dôvodu preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď rozhodol o nároku na náhradu trov konania a úspešnému žalobcovi v konaní o neodkladnom opatrení priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému.

12 Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil v celom rozsahu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, preto má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

13 Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, eventuálne napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vo výroku potvrdzujúcom uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na neodkladné opatrenie odmietne podľa § 327 CSP alebo zamietne podľa § 328 ods. 1 CSP a výrok o trovách konania zmení tak, že zaviazá žalobcu na náhradu trov celého konania v prospech žalovaného.

14 Dovolateľ uviedol, že uzneseniami odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, nakoľko napadnuté uznesenia trpia nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Súdy oboch inštancií svoje rozhodnutie odôvodnili spôsobom, ktorý nemožno považovať za dostatočný, ale za svojvoľný a arbitrárny. Došlo tak k porušeniu základného práva žalovaného vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva pokojne

užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15 V namietaných rozhodnutiach absentujú jasné, primerané a presvedčivé odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a to k otázke 1/ či boli splnené predpoklady nariadenia neodkladného opatrenia, k otázke 2/ týkajúcej sa potreby bezodkladne upraviť pomery, k otázkam 3/ a 4/ ohľadom primeranosti zásahu do práv žalovaného a k otázke 5/ týkajúcej sa náhrady trov konania.

16 K otázke 1/ dovolateľ uviedol, že podľa jeho názoru v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia absentuje zákonná náležitosť, a to najmä úplné a pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností ako obsahová náležitosť žaloby a aj návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo vzťahu k odôvodneniu potreby neodkladnej úpravy pomerov strán, keďže žalobca v návrhu neopísal zrozumiteľne a určito skutkový dej, pričom z jeho návrhu nevyplýva výška dojedanej kúpnej ceny, dátum jej úhrady a ani ďalšie rozhodné skutočnosti, nie je z neho zrejmé, do vlastníckych práv ktorého subjektu sa malo zasiahnuť a žalobca v návrhu neopísal skutočnosti hodnoverne osvedčujúce dôvodnosť a trvanie požadovaného opatrenia, ani neosvedčil naliehavú potrebu úpravy pomerov konkrétnymi okolnosťami prípadu. Napriek zjavným nedostatkom návrhu súd prvej inštancie vydal uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, pričom odvolací súd nijako bližšie nevysvetlil, z akého dôvodu nepovažoval za tzv. úplné opísanie rozhodujúcich skutočností žalobcom tvrdenie o tom, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy a z akého dôvodu, z akého dôvodu považuje žalobca odstúpenie od zmluvy za neplatné a pod. Odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko k námietke o nedostatku osobitnej náležitosti návrhu, ktorou je opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov. K uplatnenej námietke o konkrétnych vadách návrhu odvolací súd len všeobecne uviedol, že žalobca dostatočne opísal rozhodujúce skutočnosti osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, návrh je jasný, argumentačná línia žalobcu je zrozumiteľná a poskytuje komplexný popis relevantného skutkového deja a ani absencia tvrdení, ktoré sú podľa mienky žalovaného rozhodné a návrh ich postráda, nič nemení na závere, že žalobca vymedzil predmet konania exaktne. Takéto odôvodnenie rozhodnutia nepovažuje za dostatočné.

17 K otázke 2/ dovolateľ uviedol, že odôvodnenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo strany súdu prvej inštancie považuje za všeobecné a nedostatočné, keď súd prvej inštancie z hľadiska odôvodnenia potreby neodkladnej úpravy pomerov poukázal na to, že žalobca uviedol, že zápisom správneho orgánu sa výrazne zasiahlo do jeho vlastníckeho práva a boli porušené základné princípy ochrany vlastníckeho práva, garantované Ústavou Slovenskej republiky. V konaní nebola osvedčená ani existencia exekučného záložného práva k spoluvlastníckemu podielu, ktorého vlastníctvo žalobca spochybňuje, a skutkové zistenie súdu v tejto otázke je nesprávne a v rozpore s listinnými dôkazmi, pričom na uvedenú námietku odvolací súd nereagoval. Odvolací súd sa obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie bez toho, aby rozvinul svoje úvahy nie len vo vzťahu k okolnostiam prípadu, ale aj vo vzťahu ku každému konkrétnemu obmedzeniu vlastníckych práv žalovaného k nehnuteľnostiam (zákazu scudzit', k zákazu prenajať a k zákazu založiť nehnuteľnosti inými právami).

18 K otázkam 3/ a 4/ dovolateľ uviedol, že pochybenia v rozhodnutiach súdov oboch inštancií sú zjavné vo vzťahu k druhej polovici predmetných nehnuteľností, o ktorej žalobca ani len netvrdil, že je jej vlastníkom (spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXXX pre kat. úz. N. U. vo vlastníctve žalovaného, uvedený na LV v časti B pod por. č. 6). Napriek tomu súd prvej inštancie bez uvedenia akýchkoľvek dôvodov zakázal žalovanému dispozíciu aj s týmto druhým spoluvlastníckym podielom, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia a malo viesť k jeho zrušeniu. Na základe jeho námietky odvolací súd sa pokúsil tento nedostatok napraviť sám uvedením nedostatočného dôvodu, spočívajúceho v tom, že ak by totiž bol žalobca v konaní vo veci samej úspešný a súd rozhodol, že je

podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, znamenalo by to okrem iného, že z titulu postavenia podielového spoluvlastníka by mal predkupné právo na spoluvlastnícky podiel žalovaného. Uvedením dôvodu rozhodnutia vo vzťahu k druhej polovici nehnuteľností až v rozhodnutí odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť účinne sa brániť riadnym opravným prostriedkom a rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nezákonné pre vady konania. Odvolací súd nevysvetlil svoje úvahy o splnení podmienky proporcionality neodkladného opatrenia, iba formálne skonštatoval, že k narušeniu princípu proporcionality nedošlo. S otázkou proporcionality sa odvolací súd nijako nevysporiadal ani vo vzťahu k námietke dovolateľa, týkajúcej sa predmetu podnikania žalovaného. Žalovaný ako stavebná investičná spoločnosť vynaložil na kúpu predmetných nehnuteľností značné finančné prostriedky so zámerom ich podnikateľsky využiť, pričom v dôsledku vydania neodkladného opatrenia nemôže efektívne zhodnotiť svoje investície do týchto nehnuteľností a tieto sa tak na dlhé roky stávajú pre zisk nepoužiteľnými výrobnými prostriedkami, čo pravdepodobne povedie k jeho úpadku. Žalovanému nie je zrejmé, prečo bolo nevyhnutné neprimerane zvýhodniť neisté práva žalobcu oproti ujme, ktorá vznikne žalovanému.

19 K otázke 5/ dovolateľ uviedol, že z obsahu uznesenia odvolacieho súdu nevyplýva, aké dôvody ho viedli k potvrdeniu uznesenia súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania. Súdnym rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania, pretože sa nejedná o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

20 K dovolaniu žalovaného sa žalobca písomne nevyjadril.

21 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu, v ktorej v neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), pred samotným vecným prejednaním skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

22 Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

23 Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24 Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

25 Dovolací súd preto v preskúmvanej veci zisťoval, či uznesenie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. V danej súvislosti upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutím súdov Slovenskej republiky pod č. 76/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 21/2018).

26 Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, resp. uznesenie sp. zn. 1Obdo/64/2019 zo 6. novembra 2019) len vtedy, ak toto má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonomdarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pritom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení (sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

27 Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP), ako aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP a konanie tak končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

28 O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednávania odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec meritorne prejednal.

29 V preskúmvanej veci sa nejedná ani o jeden z vyššie uvedených prípadov. Z povahy nariadeného neodkladného opatrenia, ako aj z obsahu napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a ním potvrdeného uznesenia súdu prvej inštancie je potrebné vyvodiť záver, že tieto konanie o navrhovanom neodkladnom opatrení považovali za konanie, v rámci ktorého nariadené neodkladné opatrenie nekonzumuje vec samu. Tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že neodkladné opatrenie nebolo nariadené po skončení konania a tiež, že súd prvej inštancie považoval za potrebné vo výroku uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia uložiť žalobcovi povinnosť podať žalobu vo veci samej. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že v danej veci ide o situáciu, kedy je neodkladné opatrenie nariadené pred začatím konania vo veci samej, čo znamená, že sa ním len dočasne nastolil určitý stav bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že uznesenie odvolacieho súdu, týkajúce sa nariadenia neodkladného opatrenia, ktoré žalovaný napadol dovolaním, nekonzumovalo vec samu, a preto nemá povahu rozhodnutia vo veci samej a rovnako nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

30 Vyššie uvedený právny záver sa týka všetkých častí napadnutého rozhodnutia. Žiadny z výrokov uznesenia odvolacieho súdu, napadnutého dovolaním, nemá povahu rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania dovolací súd na doplnenie uvádza, že výrok o trovách konania je podľa svojej povahy výrokom závislým, pretože je viazaný na existenciu rozhodnutia o nároku uplatnenom v konaní. Je preto vylúčené, aby sa takýto závislý výrok (pre účely posúdenia povahy danej časti rozhodnutia) posudzoval nezávisle od samotného rozhodnutia.

31 Vzhľadom k tomu, že prípustnosť dovolania žalovaného z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva, dovolací súd odmietol procesne neprípustné dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP bez skúmania, či v konaní došlo

k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

32 V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vznikol proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

33 Rozhodnutie prijal senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.